
Handelskrig og geopolitisk skifte – hva betyr det for energinasjonen?

Frokostmøte NHO, 9. desember 2025

Håkon Taule og Oluf Ulseth

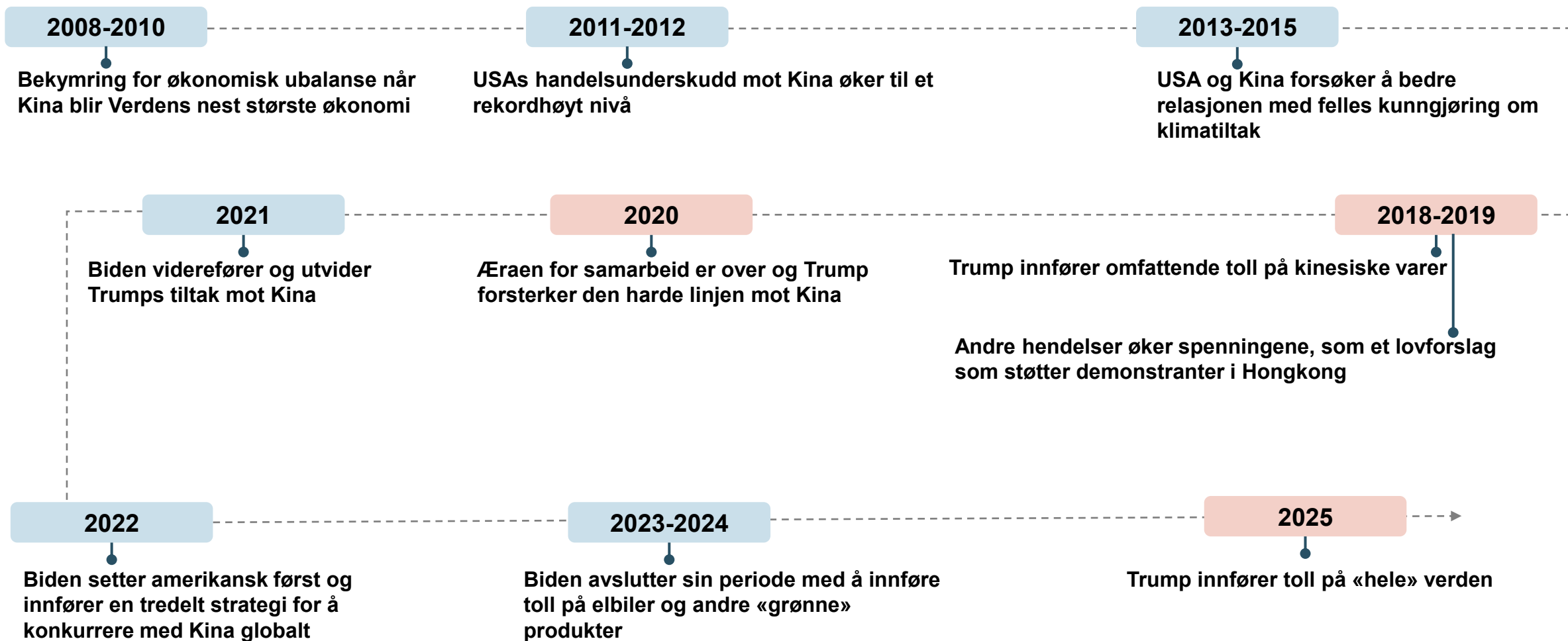

Agenda

- 1 Handelskrig og geopolitisk skifte: Hvordan havnet vi her?
- 2 Nye geopolitiske utfallsrom frem mot 2030-2035
- 3 Handelskrig og geopolitisk skifte: Hva betyr det for energinasjonen?

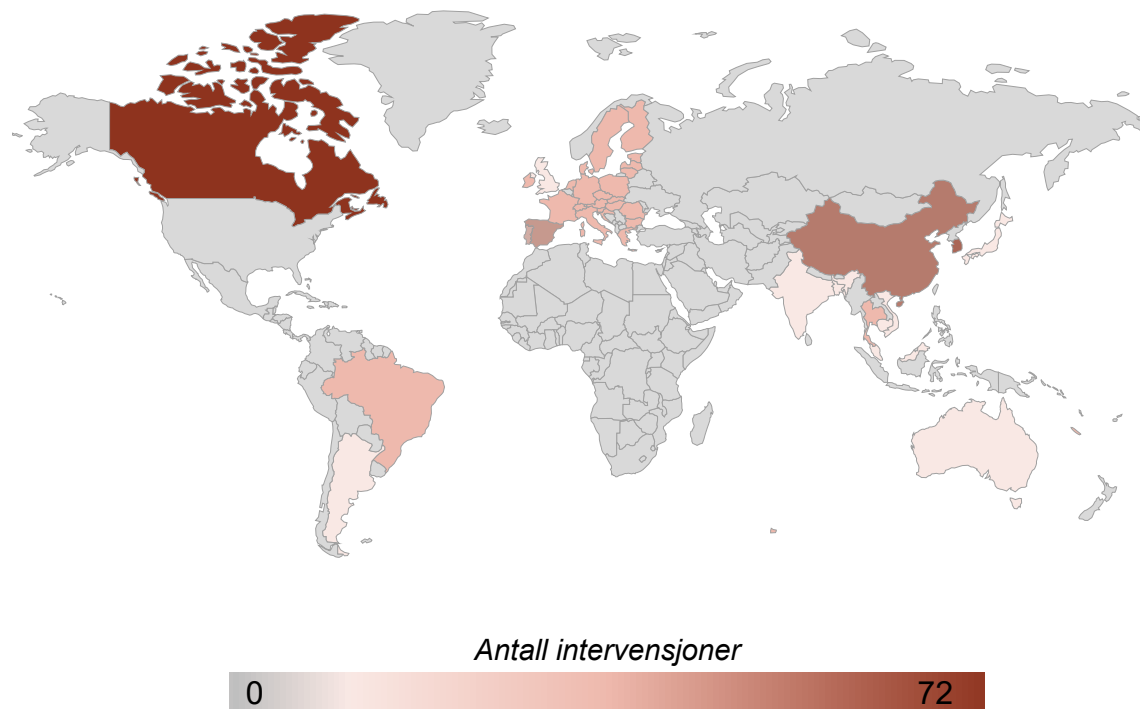

Den langvarige rivaliseringen mellom USA og Kina har blitt stadig mer skjerpet

Land som har implementert tiltak som svar på Trumps tollsatser

Stadig flere land ønsker å styrke motstandsdyktigheten i møte med både interne og eksterne trusler og redusere økonomisk risiko

Økonomisk sikkerhet overlapper med nasjonal sikkerhet

Økonomisk sikkerhet handler om mer enn tradisjonelle forsvarsteknikker, og risikoene som forbindes med økonomisk sikkerhet har utvidet seg de siste årene.

Økonomisk sikkerhet omhandler:

- Sikkerhet i investeringer og økonomisk aktiva
- Tilgang på nødvendige goder, som energi, mat og teknologi
- Beskyttelse av sentral infrastruktur, som strømnettet
- Sikkerhet i verdikjeder
- Cybersikkerhet

EU har lagt tyngre vekt på økonomisk sikkerhet siden 2022

EUs sikkerhetsstrategi består av tre hovedelementer – **Protect**, **Promote** og **Partner**.

I oppfølgingen av strategien har EU foreslått og vedtatt konkrete tiltak:

- Foreign Direct Investment (FDI) Screening Regulation
- Revidering eksportkontroll-regelverket
- Nytt Cybersecurity Blueprint og Network code om cybersecurity for the electricity sector
- Directive on the Resilience of Critical Entities

Økonomisk sikkerhet fremheves også i norsk sikkerhetsstrategi

Statsministerens kontor publiserte i 2025 Norges første sikkerhetsstrategi. Strategien går ut på tre hovedpunkter:

1. Norge må raskt styrke forsvarsevnen
2. Norge på gjøre samfunnet mer motstandsdyktig
3. Norge må styrke vår **økonomiske sikkerhet**

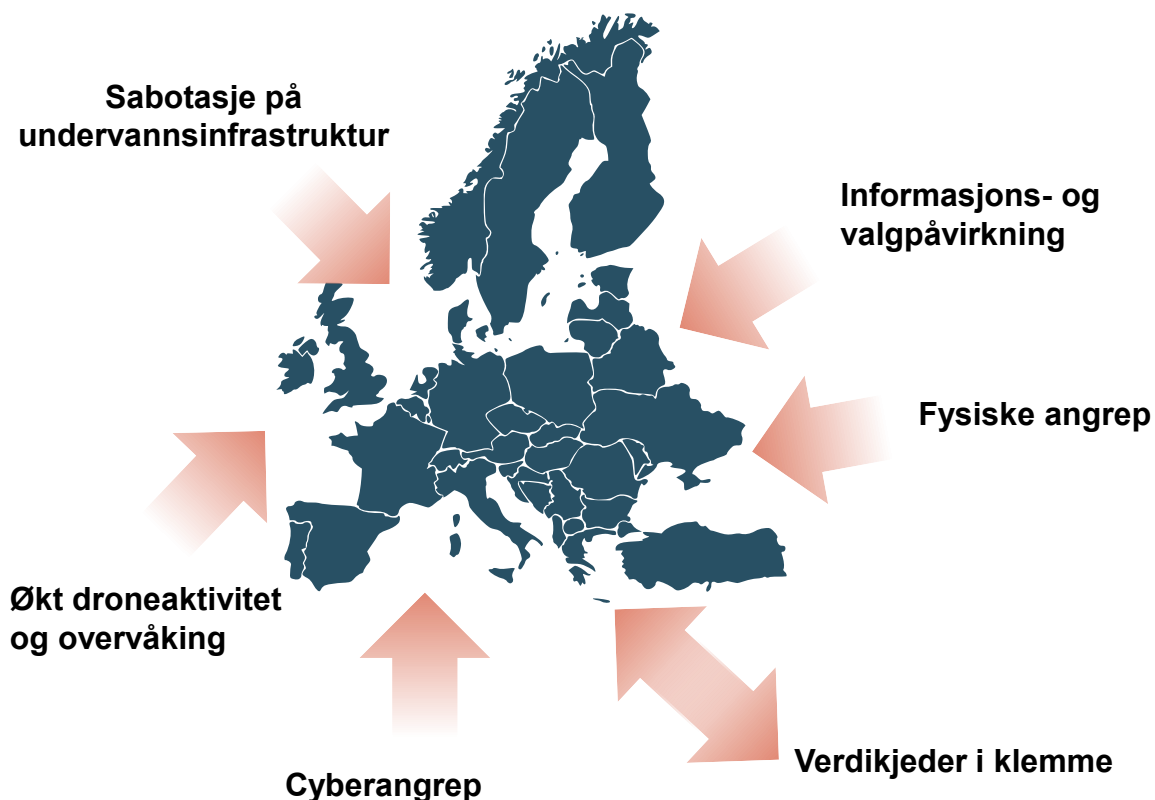

USAs nye sikkerhetsstrategi ...

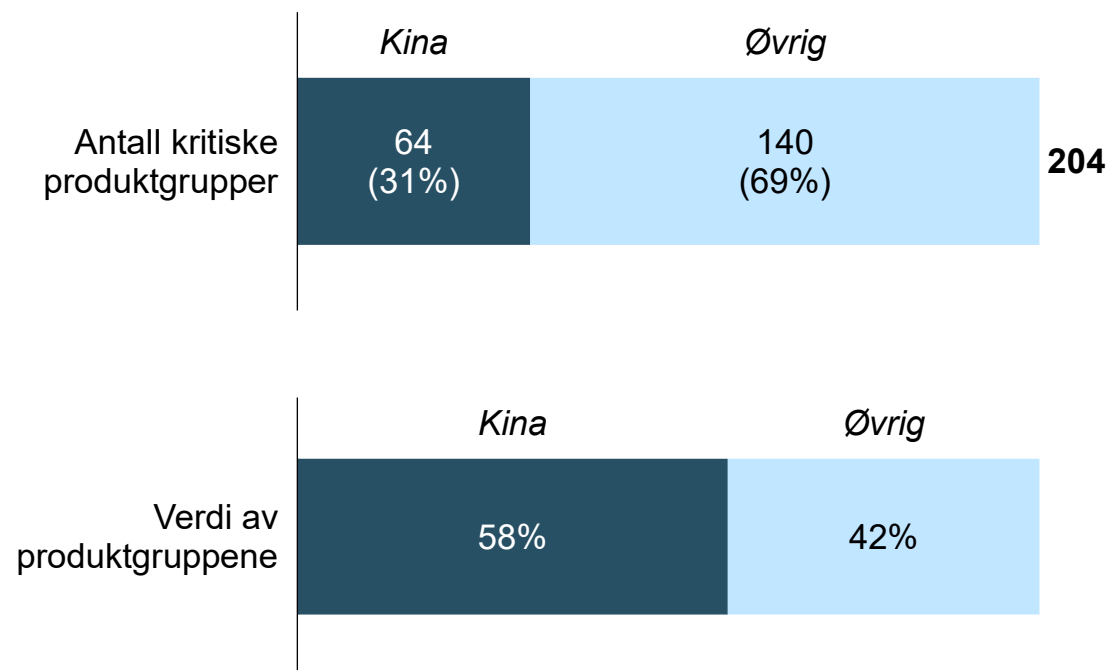

Trusselen fra Russland, Kina og andre autoritære regimer vokser. Sikkerhet handler nå om mer enn bare forsvarsevne – og økonomisk sikkerhet er blitt en prioritet

Vekst i antallet fysiske og digitale trusler og angrep de siste årene i Europas nabolag

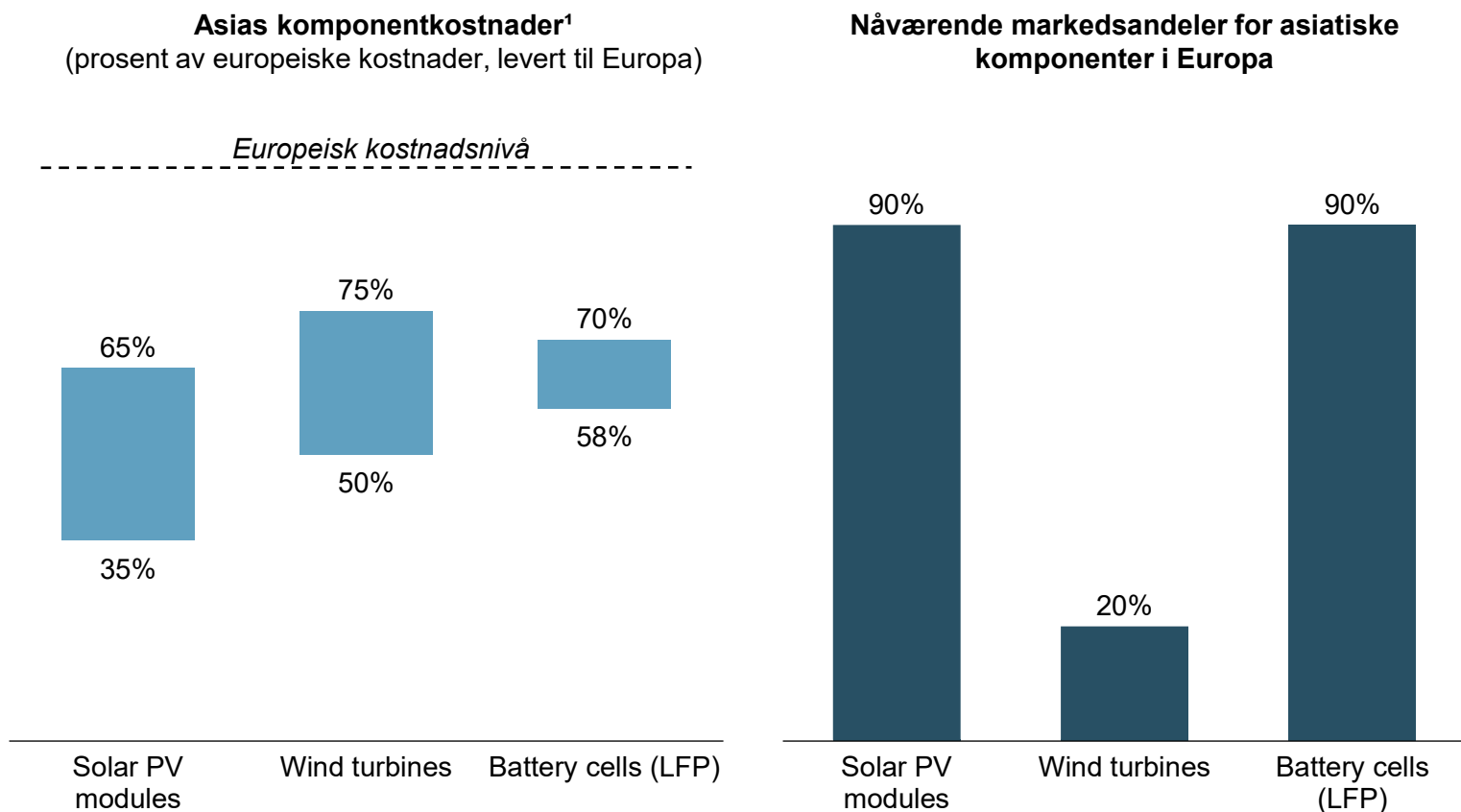

EU har identifisert 204 kritiske produktgrupper med betydelig utenlandsk avhengighet – 64 stk er fra Kina (58% av verdiene)

Global handel betyr noe: Lavere kostnader i Asia reduserer kostnaden ved energiomstillingen i Europa

Asias produksjonskostnader er betydelig lavere enn Europas, og regionen tar en økende markedsandel i komponenter for fornybar teknologi

¹ Tallintervallene gjenspeiler ulike verdier som finnes i nyere, offentlig tilgjengelige rapporter.
Kilde: [THEMA Technology report](#)

Tre geopolitiske utfall frem mot 2030-2035

... i en verden der Europas forsvarsutgifter øker, verdenshandelen dempes og det er økende bekymring for sårbarhet i relasjonen til Kina

Europa som juniorpartner

(Europa følger USA, og får sikkerhet)

Europa betaler mer for NATO, fortsatt avhengig av USA sine kapabiliteter

Handelsavtaler på tvers av Atlanteren

Amerikansk teknologidominans - begrenset kinesisk medvirkning i avansert teknologi

Internasjonale institusjoner får mindre betydning

Fortsatt klimamål, men dyrere omstilling

Europeisk pragmatisme

(Ny verdensorden, USA melder seg ut)

NATO svekkes, der USA skaper usikkerhet rundt artikkel 5

USA opptrer proteksjonistisk. EU øker handel med øvrige land (diversifisering)

EU handler med Kina, også på KI-teknologi

EU beskytter internasjonale institusjoner

EU akselerer energiomstillingen med kinesisk teknologi

Europeisk alenegang

(Proteksjonistiske stormakter, buy european)

NATO forvitrer, Europa må bygge opp en europeisk militærstyrke

Vedvarende handelskrig med tollmurer

EU utvikler eget – bruker lite amerikansk og kinesisk teknologi

Internasjonale institusjoner reduseres kraftig

Energiomstillingen går sakte, EU må utnytte all tilgjengelig energi

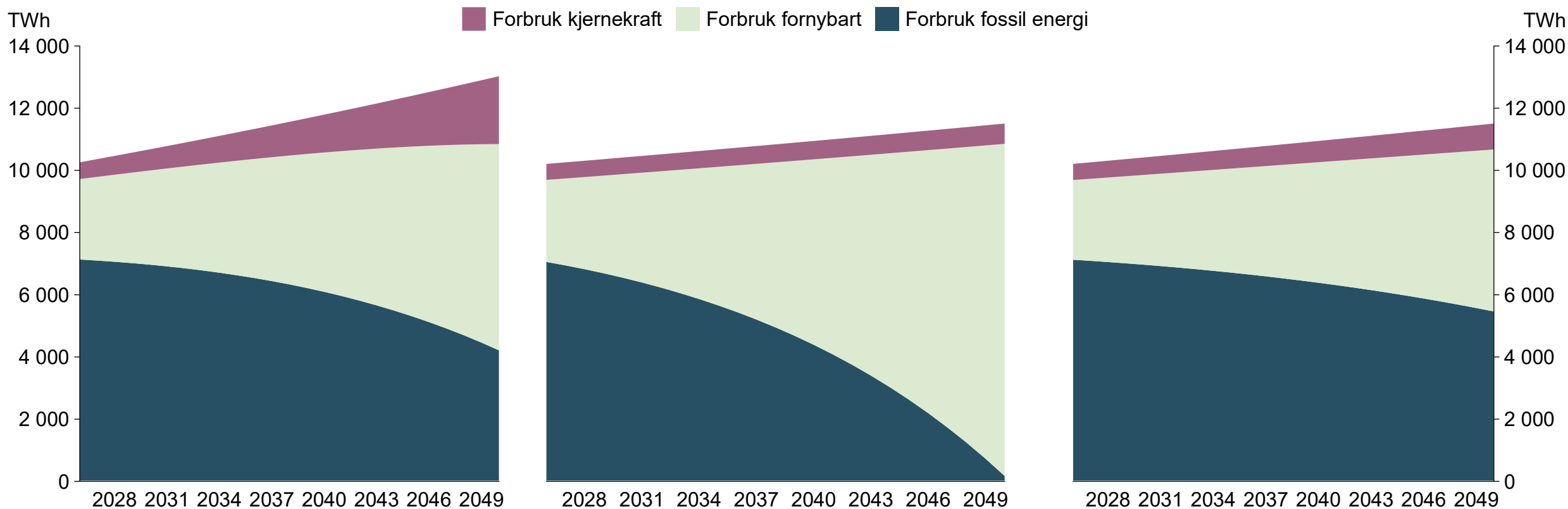

Det er i alle tre alternativer behov for fossil energi for å dekke energietterspørsel frem mot 2050

Europa som juniorpartner

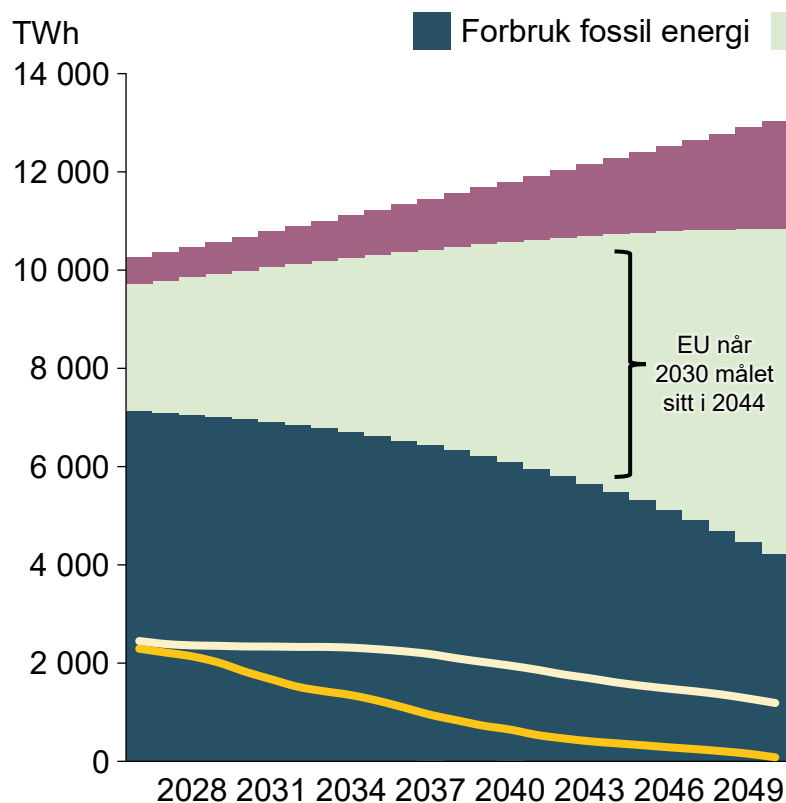
Europeisk pragmatisme

Europeisk alenegang

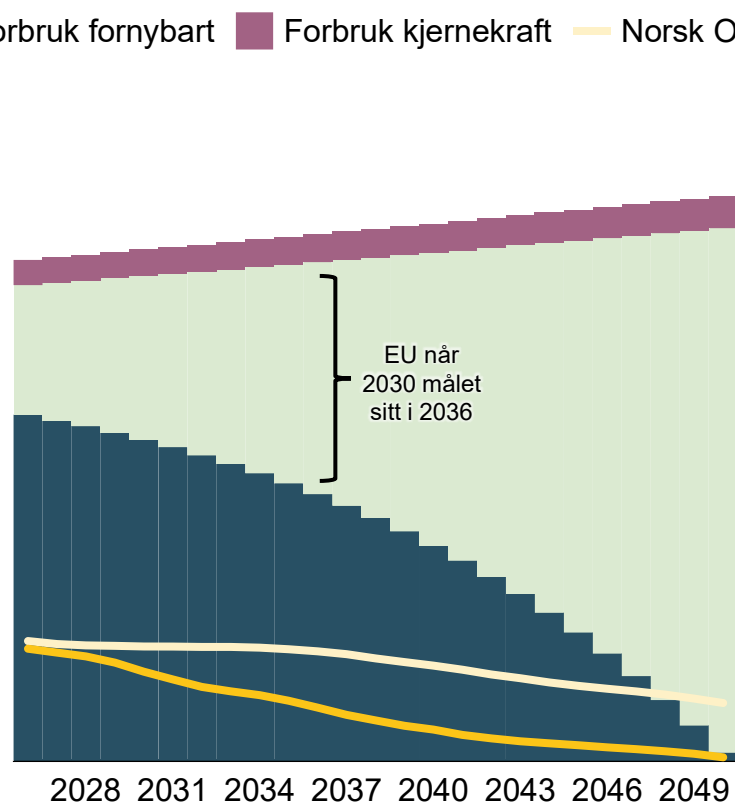

EU vil frem til 2045 etterspørre mer olje og gass enn Norge kan levere – som dermed må importeres fra andre land

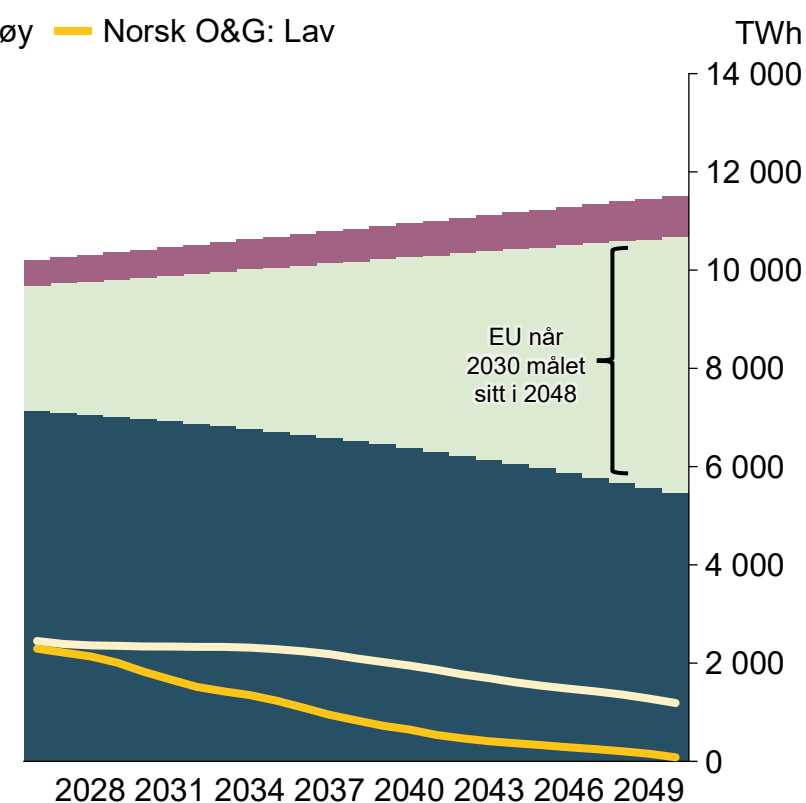
Europa som juniorpartner

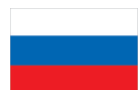
Europeisk pragmatisme

Europeisk alenegang

Ny situasjon for Norge: Stormaktsrivalisering med et mer alvorlig trusselbilde sammenfaller med flere nasjonale dilemmaer for energinasjonen

Krig eller fred?

Partner eller konkurrent?

Tollmur eller klimasamarbeid?

Innenfor eller utenfor?

Med Europa i klemme sikkerhets- og konkurransemessig mot andre stormakter, blir Norges rolle utenfor EU mer uoversiktlig med raskere tempo og høyere usikkerhet i internasjonal geopolitikken

EU har i lys av den geopolitiske situasjonen vært tydeligere på hvilke land som er innenfor unionen, og hvem som «kun» er allierte

EU er tydeligere enn noen gang: Det gjelder å være på innsiden

Brexit var et historisk tilbakeslag i EUs integrasjonsarbeid

Handelspolitikk med ny betydning

Sikkerhetspolitikken griper inn i alle sektorer

EU har mindre kapasitet og vilje til særavtaler

INDUSTRI

EUs medlemsland vedtar toll på ferrolegeringer med knepent flertall

Kommisjonens forslag gikk gjennom til tross for en samlet nordisk-baltisk front.

“The EU cannot afford to let a strategic industry collapse under the weight of rising import pressures.”

– Maroš Šefčovič, Commissioner for Trade and Economic Security

Norske veivalg for å styrke energinasjonen

... som i en urolig tid bidrar til økonomisk sikkerhet, klimakutt og verdiskaping

Geopolitisk skift og handelskonflikter øker verdien av å tilhøre den europeiske handelsblokken

- Konsekvensene for norske energi- og industriaktørers markedsmuligheter av å stå utenfor de store handelsblokkene øker når handelspolitikken strammes til. Som en opsjon bør det utredes om og hvordan Norge kan knytte seg tettere til EUs handelspolitiske samarbeid (tollunionen).
- Et sentralt politisk tiltak for å sikre vår posisjon inn mot EU, er å fullt ut beholde og utvikle vår posisjon i det indre marked innenfor energiområdet. Harmonisering av infrastrukturutvikling og handelsregler med vårt viktigste marked bidrar til økt verdiskaping og styrker vår markedstilgang og -posisjon som en av flere aktører.

Norske energiresurser bør utvikles slik at de styrker Norges og Nordens økonomiske sikkerhet

- En sterk energinasjon øker norsk økonomisk sikkerhet og gjør oss til en attraktiv partner for våre naboland. Norsk energi er avgjørende for norske og nordiske ambisjoner om forsyningssikkerhet, utslippskutt og industriell konkurransekraft. Infrastruktur for energi er bærebjelker i utviklingen av energinasjonen og må i et sikkerhetsperspektiv ses i sammenheng med Norden og resten av EU, NATOs infrastrukturmål og EUs brede sikkerhetssamarbeid.

Styrket tilgang på konkurransedyktig norsk fornybar energi er attraktivt i alle utviklingsbaner

- Usikkerheten om den geopolitiske utviklingen er betydelig. Samtidig vil økt produksjon av fornybar energi i Norge styrke egen sikkerhet, utslippskutt og industriutvikling i alle scenarier. Mer fornybar energi i Norge vil være et viktig bidrag til økt regional autonomi samt en industriell mulighet for energinasjonen i form av konkurransedyktige produkter og energibærere.

THEMA
CONSULTING GROUP

Naviger trygt gjennom energiomstillingen